

བློ་ལྡན་མཐུན་པ་སྐྱད་སྤྱང་སློབ་ལས་འགུལ་གྱི་མཚུགས་འབྲས་བུ་བློ་ལྡན་འབྲས་བུ་ཉེས་འཛུགས།

བསྟན་འཛིན་པ་སྐྱེ།

༢༡། །ཚུ་ནག་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་འགའ་ཤམ་གྱི་ཀུན་སྲོད་ལ་ཉུག་ཏུ་དོགས་པ་སྐྱེ་དགོས་པ་ནི་ཁོ་ཚོའི་བྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་རིམ་པ་ལས་མངོན་སྲོལ་དེའང་བོད་ཀྱི་སྐྱད་ཡིག་ཤེས་མཁན་བོད་མི་ཚོས་མ་བསྐྱལ་དང་སྤངས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྐྱད་ཡིག་མི་ཤེས་པའི་བོད་མི་རྣམས་ལ་སློབ་བྲིད་བྱེད་པའི་རྩ་ཆེའི་བྱ་བ་དེ་དག་བཀག་སྡོམ་དང་བྲིམས་འགུལ་གྱི་ཉེས་འཛུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ད་རེས་ཁམས་སྐྱེ་རྒྱ་མཐོ་གོང་ཁྱེར་ལ་མཚོན་ན། གྲུ་པ་འགའ་ཤམ་གྱིས་བོད་ཡིག་སློབ་བྲིད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་བཀག་པ་རེད། དེར་བརྟེན་ཁམས་སྐྱེ་རྒྱ་མཐོ་ནས་ཡིན་པའི་བོད་མི་ན་གཞོན་རང་ལོ་ ༩༠ ཡིན་པའི་བཀྲ་ཤིས་དབང་ཕྱག་ལགས་ [1]གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆ་མོ་གཉིས་ལ་བོད་ཀྱི་སྐྱད་ཡིག་མཐུན་སྦྱོར་འཛུགས་རྒྱུ་འདུག་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་ལྟ་བུ་ས་གནས་སུ་ཐབས་ཤེས་ཡོད་དགུ་ཚལ་སྐྱབས་གནང་ཡང་། ས་གནས་དེར་བོད་ཡིག་སློབ་སའི་མཐུན་རྐྱེན་ཉུ་ལམ་མེད་པ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་རྗེས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བྲིམས་ལུགས་ཁག་གཞི་ལ་བཞག་ནས་བོད་ཀྱི་སྐྱད་ཡིག་སློབ་གསོ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བར་འབྲེལ་ཡོད་དཔོན་རིགས་དང་ལས་བྱེད་ཚོར་ནན་སྐྱེལ་བྱུ་ཆེད་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་དུ་གསར་ལམ་ཁག་དང་བྲིམས་ཁང་བཅས་ནས་རོགས་སྐྱོར་ཐོབ་ཐབས་བྱས། [2] འོན་ཀྱང་རྒྱ་གཞུང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལྷ་ ༡ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་ཁོང་གསང་བས་འཛུ་བཟུང་བཅའ་བུ་བྲིད་ཀྱིས་ [3] ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བཀག་ཉར་ཁང་གཙོ་བོའི་ནང་བཀག་སྐྱིལ་བྱས་ནས་ད་བར་ལྷ་གཉིས་སྐྱབས་སོང་བེན་པ་དང་། ཉེ་ཆར་ཁོང་ལ་ཁ་བྲལ་རྒྱུ་སྐྱེལ་བྱས་པའི་ཉེས་འཛུགས་ཀྱང་བྱས། ད་ལྟའི་ཆར་ཁོང་གི་ནང་མིར་ས་གནས་ནས་བྲིམས་ཚོད་པ་རག་གི་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་ཡོད་ཀྱང་། ཁོང་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་འདིར་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་དོ་སྣང་སྐྱེ་བས་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་གེ་ཧྲའི་སྐྱེ་བཅོད་རང་དབང་གསར་འགོད་མཐུན་ཚོགས་ནས་ཁོང་སློབ་གྲོལ་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བྱ་བུ་ཅིག་འགོ་འཛུགས་བཞིན་ཡོད། [4]

བོད་ཀྱི་སྐྱད་ཡིག་དང་རིག་གཞུང་སྤྱང་སློབ་དགོས་པ་གསུང་མཁན་བཀྲ་ཤིས་དབང་ཕྱག་ལགས་དང་བོ་མིན་ལ་མཐུན་པའི་བྲིམས་འགུལ་གྱི་བྱེད་སྤྱོད་དེ་དག་ལ་འབྲེལ་ཡོད་རྒྱ་གཞུང་དཔོན་རིགས་རིམ་པའི་གིས་སྐྱབས་བསམ་ནམ་དག་གིས་གསན་གཟིགས་ལག་ལེན་བསྟར་ཆེ་སྤོགས་པན་ཚུན་གཉིས་ཀར་པན་ཐོགས་ཡོད་པ་སློབ་ཅི་དགོས། འོན་ཀྱང་དཔོན་རིགས་འགའ་ཤམ་གྱིས་སློབ་གཞི་སྤང་མེད་

འོན་ཀྱང་དཔོན་རིགས་འགའ་ཤམ་གྱིས་སློབ་གཞི་སྤང་མེད་

དམ། ཡང་ན་བསམ་བཞིན་དུ་གཞུང་དང་མི་མང་དབར་དང་། མི་རིགས་སྐྱོན་དབར་མི་མཐུན་པའི་བསམ་
ཚུལ་དང་ཚོར་སྣང་བཟོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི། འོན་ལ་རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཚ་བྲིམས་གཙོ་བོ་པའི་བྲིམས་ལུགས་
ལག་ལ་ཚུལ་མེད་རྟོག་རྟོག་བཏང་བ་ཉག་གཅིག་ཡིན། མི་རིགས་ཀྱི་མ་རྒྱུད་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་རྒྱུའི་འབད་བཅོལ་
གནང་བ་དེ་བྲིམས་འགལ་ཇི་ལྟར་ཆགས་པ་ཡིན་ནམ། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ལྷི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཚ་བྲིམས་
གཙོ་བོ་པའི་བྲིམས་ཡིག་ལག་གི་ནང་མི་རིགས་ཚང་མར་སོ་སོའི་རྒྱུད་ཡིག་སྦྱོང་སྦྱོང་སྤེལ་གསུམ་བུ་རྒྱུའི་རང་
དབང་དང་ཐོབ་ཐང་ཡོད་སྟོར་གསུངས་པ་དེ་དག་ལག་བསྟར་མེད་པར་ཤོག་བྱུང་སྟེ་འདྲོག་རྒྱ་དང་རྒྱུ་
བསྐྱུགས་ཁོ་ནའི་ཚེད་དུ་ཡིན་ནམ།

དེ་སྔ་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༥ ལྷ་ ༤ ཚེས་ ༡ ཉིན་ཁམས་སྤྱི་ལུ་མདོ་ནས་ཡིན་པའི་རང་ལོ་ ༥༠ ཡས་མས་སོན་པའི་བོད་
རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་ཞིག་གིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། དེང་རྒྱབས་སྤྱི་ལུ་མདོའི་གོང་ཁྱེར་དང་ཟླ་ལིང་གོང་ཁྱེར་
བཅས་སུ་བོད་རིགས་སློབ་སྦྱོང་ཚུལ་ལ་བོད་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིག་སྦྱོང་རྒྱུའི་མཐུན་ཚུན་ཞན་པ་འཕེལ་མེད་པའི་རྒྱུ་རྒྱུས་
བོད་རིགས་སློབ་དུ་བོད་ཡིག་མི་ཤེས་མཁན་མང་དུ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་བས་བོད་ཡིག་དཔེ་དེབ་ཀྱི་
སྲིམ་ར་རྒྱ་ཇི་རྒྱུ་དུ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་གསུངས་སོང་།

ཉེ་བའི་ཚར་ལ་མཚོ་སློབ་ཞིང་ཚེན་ནང་གི་གནས་སྟངས་འདི་ལྟར་ཆགས་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་གཙོ་བོ་གཅིག་ནི། ༡༠༡༠-
༡༠༢༠ ལོའི་མཚོ་སློབ་ཞིང་ཚེན་གྱི་དུས་ལུན་འབྲིང་རིང་གི་སློབ་གསོ་བཅོས་བསྐྱར་དང་འཕེལ་རྒྱས་ཚ་གནད་
བསམ་འཆར་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་ནང་ཞིང་ཚེན་ཡོངས་སུ་བོད་རྒྱ་རྒྱུད་ཡིག་གཙོ་བོ་ལ་དབྱེ་འབྱེད་གྱིས་
རྒྱ་ཡི་རྒྱུད་ཡིག་སློབ་བྱིད་བརྒྱུད་ལམ་རྒྱུད་ཡིག་གཙོ་བོ་དང་བོད་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིག་གཞོགས་བྱིད་བུ་རྒྱ་ཡིན་པ་གསལ་
ཡོད་པ་མ་ཟད། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༥ ནང་རྒྱ་དུ་སློབ་རྒྱུ་ཡོངས་རྒྱུ་གས་རྒྱ་ཡི་རྒྱུད་ཡིག་གཙོ་བོ་བརྒྱུད་གིས་རྒྱུད་
གཉིས་སློབ་གསོ་ལག་ལེན་འཕེལ་བར་བྱེད་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་མི་རིགས་ས་གནས་ལག་ཏུ་སློབ་ལོ་མ་རན་གོང་གི་
རྒྱུད་གཉིས་ཅན་གྱི་བུ་བཅོལ་ཁང་འདྲུགས་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་དང་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་བྱིས་པ་
མཉམ་བསྐྱེས་ཀྱི་བུ་བཅོལ་ཁང་དང་། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་དང་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་བྱིས་པ་མཉམ་བསྐྱེས་འདྲིལ་བུ་
འདྲུགས་རྒྱ་རྒྱུ་སྤེལ་བུ་རྒྱ་ཡིན་པ་སོགས་གསལ་ཡོད་པ་མཐའ་དག་འདྲམ་གྱིང་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱིས་ཚན་རིག་དང་
མཐུན་པའི་སློབ་ལོ་རྒྱུད་བྱིས་པ་རྒྱུ་གཞིར་བཞག་གི་སློབ་གསོ་སློབ་རྒྱུ་འབད་བཅོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
པ་དང་རྒྱ་དེ་ལྷོག་སློབ་སུ་ཡོད་པ་མ་ཟད། རྒྱུད་གཉིས་སློབ་གསོ་དེའང་གཙོ་བོ་འཐེན་རྒྱུད་གཉིས་སློབ་གསོ་
ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པས། དེའང་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཚ་བ་ནས་མིན།

སྲིད་བྱུས་དེ་ཉིད་འདས་པའི་ལོ་གས་ནང་མཚོ་སློབ་ཞིང་ཚེན་གྱི་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། ཀན་ལྷོ་བོད་
རིགས་རང་སློབ་ཁུལ་གྱི་མ་རྒྱུ་རྒྱུ་དུ་འབད་ལག་བསྟར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་སྟེ། མ་རྒྱུ་སློབ་འབྲིང་གི་སློབ་བྱིད་བརྒྱུད་ལམ་
རྒྱ་ཡི་རྒྱུད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་པའི་རྒྱུ་རྒྱུས་ཚེ་རིང་རྒྱུད་གཙོ་བོ་པའི་བོད་རིགས་སློབ་སྦྱོང་ཚང་མ་སློབ་པམ་དང་ཡི་ལྷག་

པའི་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱ་ཡོང་པ་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ ༡ ཚེས་ ༡ ཉིན་སློབ་འབྲིང་སློབ་མཚོ་རིང་སྲིད་ཀྱི་རང་ལུས་
མཚོད་མེར་སྤུལ་བའི་ལས་འགུལ་^[I]ནས་གསལ་པོ་ཤེས་སུ་བབ།

བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཉམས་སྐྱོད་འགོ་ཡི་ཡོད་པའི་ངོ་རྒྱལ་གི་གནས་སྐབས་ཐོག་ཡིག་འབྲུ་ཁྲི་བདུན་གྱི་སྟན་ལུང་ནང་
ལ་གསལ་ཡོད་ལ། སློབ་ལོ་གསར་པའི་ནང་ལའང་དེ་ལྟ་བུའི་ལྷ་གཏུག་རབ་དང་རིམ་པ་སྤུལ་ཡོད་པ། དཔེར་ན།
ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༥ ལྷ་ ༡ ཚེས་ ༥ ཉིན་མཁས་དབང་དམ་པ་བཟུ་གིས་ཚོ་རིང་ལགས་ནས་བོད་རང་སློབ་སློངས་མི་
དམངས་འཕུས་མི་ཚོགས་ཚེན་ལ་སྤུལ་བའི་འཕྲིན་ཡིག་ནང་གཙོ་བོ་པ་སྐད་སློབ་སློང་དང་བེད་སློང་གཏོང་བའི་
སློབ་ལ་གསུངས་ཡོད། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་མི་རིགས་དོན་གཅོད་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ལང་གི་དྲིལ་བསྐྱབས་སྡེ་ཚོན་ནས་ཕྱི་
ལོ་ ༡༠༠༥ ལྷ་ ༥ ཚེས་ ༥ དང་ ༡ ཉིན་གཉིས་རིང་པེ་ཅིང་དུ་ཚེས་ལས་མཁས་པའི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཞིག་
བསྐོངས་པར། ཚོགས་བཅར་བ་བོད་རིག་པའི་མཁས་དབང་དམ་པས་མཁས་དབང་དམ་པ་བཟུ་གིས་ཚོ་རིང་ལགས་
ཀྱི་འཕྲིན་ཡིག་གི་ནང་དོན་དེར་གོ་བསྐྱར་གནང་རྗེས་ཁོང་ཚམ་པའི་དགོངས་འཆར་ཞིབ་ཕྲ་ཞིག་ཀྱང་བཏོན་ཡོད།
ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༠ ལྷ་ ༡༠ པའི་ནང་མཚོ་སློབ་ཞིང་ཚེན་གྱི་བོད་རིགས་དགེ་ལྡན་དང་སློབ་སྤྲུལ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོས་མཚོ་
སློབ་ཞིང་ཚེན་གྱིས་འདྲིན་པའི་སྐད་ཡིག་སྲིད་བྱས་ཐང་ལ་བསྐྱར་བཅོས་གཏོང་རྒྱུའི་སྲིད་སྟེན་ལྷ་སྟན་ལྷ་སྤུལ་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ ༡༡ ནང་འཇམ་གླིང་ཡོངས་ནས་བོད་རིག་པའི་མཁས་དབང་དགུ་བརྒྱ་ལྷག་གིས་རྒྱ་གར་གི་སྲིད་
འདྲིན་གྱི་ལས་འགན་བཞེས་ལ་ཉེ་བའི་ཞིས་ཅིན་མིང་ལ་བོད་རིགས་གནས་སྐྱོད་ས་ལུལ་ཡོངས་ཀྱི་ནང་དུ་བོད་ཀྱི་
སྐད་ཡིག་གི་གནས་སྐབས་ཐོག་སེམས་འཚབ་ཚེན་པོ་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་པའི་སློབ་གྲྭ་ལག་གི་སློབ་
ཁྲིད་བརྒྱུད་ལམ་སྐད་ཡིག་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནས་རྒྱ་ཡི་སྐད་ཡིག་དུ་བསྐྱར་དང་སྐྱར་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་དག་ཚད་ལྡན་
མིན་པ་དང་། སྲིད་བྱས་དེ་ཉིད་བོད་རང་སློབ་སློངས་སུ་རྒྱ་རིང་ལག་བསྐྱར་བྱས་པའི་གྲུབ་འབྲས་ཅི་བྱུང་མིག་
མཐོང་ལག་ཟིན་ཡིན་པ་གསུངས་ཡོད། ལྷ་སྐྱུལ་དེ་ཉིད་^[VI]འབྲུལ་མཁན་ཡོངས་ནས་བརྒྱ་ཆ་ ༡༥ བོད་ཀྱི་ཚོས་
དང་རིག་གཞུང་སྐད་ཡིག་བཅས་ལ་སྐྱེ་ཚེ་ཉིལ་པོ་དཔུང་ཞིབ་གནང་མཁན་གྱི་ལུ་བུ་ཕྱོགས་མཁས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པ་
དང་། ཁོང་ཚོས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གི་རིན་ཐང་གསལ་པོ་མཐུན་གྱི་ཡོད་པ་བཤད་མི་དགོས་པའི་ཐོག་ དེར་གི་ཆར་
བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གཙོས་པའི་བོད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་ཐོག་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་ཚོགས་ནང་མང་
དུ་འགོ་ཡི་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཡར་ཐོན་ཅན་གྱི་འཇམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་འདྲ་མིན་གྱི་ནང་བོད་རིག་པའི་སྟེ་གནས་མི་
ཉུང་བ་བརྒྱུགས་ཡོད། དེར་བརྟེན་རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེར། རྗོར་བུ་རང་ལ་ཡོད་དུས། རྗོར་བུའི་རྗོར་
ཉམས་མི་ཚོད། རྗོར་བུ་མི་ལ་ཤོར་དུས། སླིང་རྒྱང་སྟོད་ལ་འཚངས་བྱུང་། ཞེས་པ་ལྟར་ད་ལྟ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་
དང་རིག་གཞུང་བདག་གཅེས་མ་བྱས་ན་ནམ་ཞིག་ཕྱི་དགས་པའི་གནས་སྐབས་ཡོང་ངེས་རེད།

ལོ་གཉིས་ཀྱི་གོང་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༤ ལྷ་ ༡ ནང་མཚོ་སློབ་ཞིང་ཚེན་དམངས་འཕུས་དང་སྲིད་གྲོས་གཉིས་ཀའི་ཚོགས་
ཚོན་ནང་ར་རྒྱ་གངས་སློངས་ཤེས་རིག་རྗོར་བུའི་སྲིད་གི་དབུ་འདྲིན་འདྲིགས་མེད་རྒྱལ་མཚན་ལགས་ནས་ཀྱང་རྒྱ་
གཞུང་གིས་བོད་ལུལ་གྱི་སློབ་གྲྭ་ལག་དུ་བྲིམས་དང་སློབ་ཡིག་གི་ནང་དོན་ལྷན་བོད་ལུལ་གྱི་སློབ་གསོའི་བྱ་བ་ལག་
བསྐྱར་བྱེད་ཀྱི་མེད་སློབ་དགོངས་འཆར་དོན་ཚན་ ༤ བཏོན་ཡོད་པ་དང་^[VII]དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༥ ནང་སྲིད་

ཚོགས་པའི་ལོ་གྲངས་ལྔ་བཅུ་གི་ནང་དུ་ཟི་ལིང་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བོད་རིགས་ཉེས་འབྲུམ་ལྷག་གི་སྤུ་གུ་ཚོར་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་
སྲིད་སའི་མཐུན་ཚུན་བསྐྱུན་རྒྱུའི་ཐོག་ལྷན་ཁྲུག་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

འདས་པའི་ལོ་གྲངས་ལྔ་བཅུ་གི་ནང་བོད་ནང་གི་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གནས་སྐབས་ཐོག་ཡལ་ཆེན་སྐུ་ཕྱིང་བཅུ་
པ་མཚོག་དང་མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་སྤུན་ཚོགས་མཚོག་མཁས་དབང་དུང་དཀར་སློབ་བཟང་འཕྲིན་ལས་མཚོག་
མཁན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་སློབ་མཚོག་སོགས་བོད་ནང་གི་སླ་ཆེན་དང་མཁས་དབང་། ཉམས་ཞིབ་པ་དང་ཚོམ་པ་པོ།
དགེ་ཚུན་དང་སློབ་སྦྱོང་གི་པ་མ་དང་སེར་སྐྱ་མང་ཚོགས་བཅས་ལ་གནད་དོན་འདིའི་ཐོག་སེམས་འཚབ་ཤུགས་ཆེ་
ཡོད་པ་ཏུ་ཅང་གསལ་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་འབྲེལ་ཡོད་རྒྱ་གཞུང་དཔོན་པོ་དང་ལས་བྱེད་རིམ་ཁག་གིས་གནད་དོན་
འདི་ཚོར་སྐྱང་མེད་ཀྱིས་འོས་ཤིང་འཚམས་པའི་ལག་ལེན་བསྐྱར་རྒྱུར་ནར་འགྲངས་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་
རེད། དེས་བོད་མི་རིགས་ལ་གྲོང་གུན་ཆེན་པོ་སློབ་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་དང་འཛམ་གླིང་གླིང་ལའང་
གྲོང་གུན་ཆེན་པོ་ཞིག་ངང་ངམ་ཤུགས་ཀྱི་ཡོང་ངེས་དང་། སློས་སུ་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་གཞུང་ལ་ཡིད་ཆེས་
བརྒྱུ་ཉེན་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱ་གཞུང་གི་ཆེས་མཐོང་ལའང་ཏུ་ཅང་གཞོན་ཚབས་ཡོང་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་
འགན་ལེན་ཆ་ཚང་རྒྱ་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་ཁོ་ནར་ཡོད་དོ། །

ⁱ[[1](#)]Wong, E.(28 November 2015). Tibetans Fight to Salvage Fading Culture in China. Retrieved on 29 November2015 from <http://www.nytimes.com/2015/11/29/world/asia/china-tibet-language-education.html? r=1>

ⁱⁱ [[2](#)]Kessel M. Jonah. (28 November 2016). A Tibetan’s Journey for Justice. Retrieved from <http://www.nytimes.com/video/world/100000004031427/a-tibetans-journey-for-justice.html>

ⁱⁱⁱ[[3](#)]Wong, E. (10 March 2016). Tibetan Entrepreneur Has Been Illegally Detained. Retrieved on 11 March 2016 from <http://www.nytimes.com/2016/03/11/world/asia/china-tibet-tashi-wangchuk.html?mwrs=Email& r=0>

^{iv}[[4](#)]Wong, E. (30 March 2016). China Charges Tibetan Education Advocate With Inciting Separatism. Retrieved on 31 March 2016 from <http://www.nytimes.com/2016/03/31/world/asia/china-tibet-tashi-wangchuk.html? r=0>

^v[[5](#)]Jacobs, A.(22 March 2012).Tibetan Self-Immolations Rise as China Tightens Grip. Retrieved on 23 March 2012 from <http://www.nytimes.com/2012/03/23/world/asia/in-self-immolations-signs-of-new-turmoil-in-tibet.html>

^{vi}[[6](#)]An Appeal to Vice-President Xi Jinping from the International Tibetan Studies Community.(2012). Retrieved from http://www.petitions24.net/an_appeal_to_president_xi_jinping_from_the_tibetologist_community

^{vii}[[7](#)]བཙན་བོད་མགར་གྱི་དྲ་བ། ༡༩༩༧ ལོ། ༡༡ ནེ། འཇིགས་མེད་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བོད་ལྗོངས་སློབ་གསོར་བརྟན་པའི་བསམ་འཚར། དྲ་འཕྲད་
<http://www.tbmgar.com/zwndbw.asp?id=2487>ནས་ལུང་འདེན་བྱས།

*བསྟན་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་ཉམས་ཞིབ་པ་ཡིན། བོད་འཁོད་བསམ་ཚུལ་རྣམས་
བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད།